

Övraby Lantbruk AB
ingela@ovgard.se

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till befintlig och utökad djurhållning för kläckäggsproduktion m.m.

Tillståndsplikt B och verksamhetskod 1.10 enligt miljöprövningsförordningen (2013:251)

Beslut

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Kalmar län meddelar Övraby Lantbruk AB (org.nr. 556320-3941), nedan kallad Bolaget, tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till befintlig och utökad verksamhet i form av anläggning för djurhållning med maximalt 500 djurenheter bestående av 50 000 platser för kycklingmödrar och tappar, enligt Bolagets alternativ 1, på fastigheten Övraby 2:29 m fl i Torsås kommun.

Tillståndet gäller tillsvidare.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen godkänner med stöd av 6 kap. 9 § miljöbalken den till ärendet hörande miljökonsekvensbeskrivningen.

Villkor för verksamheten

Miljöprövningsdelegationen fastställer med stöd av 16 kap. 2 § miljöbalken och med hänvisning till hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken följande villkor för verksamheten.

Allmänt

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i enlighet med vad Bolaget angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.

Djurstall

2. Fodret ska innehålla fytas för att minimera fosforinnehållet i gödseln.
3. Ströbäddarna i stallet ska hållas torra. Golven ska ha värmeisolering och värmas upp innan strömesterial läggs ut. Vattennippelar i stallet ska utformas så att risken för att spillvatten når golvet och gödselbäddarna minimeras.
4. Ventilationen ska vara utförd så att kallras och fukt inte uppkommer under kallare perioder av året. Ventilationsflödet ska anpassas för att minimera ammoniakutsläpp. Utsläppen ska ske på sådant sätt att damm och/eller luktolägenheter för närboende inte uppstår.

Lagring av gödsel och spolvatten

5. Gödseln på gödselplatta ska lagras så att nederbörd eller annat vatten förhindras att nå gödseln.
6. Lasttytor för gödsel och foder ska utformas och skötas så att risken för förorening av yt- eller grundvatten minimeras. Spill ska omgående samlas upp.
7. Ändringar av gödselmottagare ska redovisas till tillsynsmyndigheten.
8. Gödseln ska minst en gång per år provtas så att representativa prover erhålls. Analys av gödsel ska minst omfatta total-N, NH₄-N, P och K och torrsbstans. Gödselmottagarna ska informeras om aktuell gödselanalys.
9. Tvätt- och spolvatten från rengöring av stallar ska samlas upp i spolvattenbrunn eller annan behållare. Minst sex månaders lagringskapacitet ska finnas för spolvattnet. Spridning av det förorenade vattnet ska ske på åkermark som inte är vattenmättad, översvämmad eller frusen. Sanitärt avloppsvatten ska omhändertas på sätt som tillsynsmyndigheten godkänner.
10. Om gödseln i undantagsfall måste lagras i stuka, ska det ske under kort tid, max tre veckor och då på det fält där gödseln ska spridas. Stukan ska vid korttidslagring läggas på torr, plan mark, dock ej på sandjord. Platsen ska väljas

så att ingen ytavrinning kan ske till ytvatten eller brunnar samt så att luktstörning eller annan olägenhet till omgivande bebyggelse förhindras.

Gödselspridning

11. Spridning av gödsel ska ske enligt en årligen upprättad gödslingsplan med syfte att fastställa optimala gödselgivor. Gödslingsplanen ska baseras på aktuell markkarta och aktuell analys av stallgödselns innehåll av växtnäring.
12. På obevuxen mark ska stallgödsel brukas ned inom fyra timmar efter spridning.
13. Tidpunkten för spridning ska anpassas till sådana väder- och vindförhållanden som minskar risken för luktolägenheter och ammoniakavgång.
14. Kvävegödsling till höstsäd med stallgödsel eller mineralgödsel får inte ske under tiden den 1 juli – 31 oktober.
15. Spridning av stallgödsel på kortare avstånd än 100 m från bostad eller 500 m från detaljplanelagt bostadsområde får inte ske lördagar, söndagar helgdagar eller heldagsaftnar.

Växtnäringsbalans

16. En växtnäringsbalans för verksamheten avseende kväve, fosfor och kalium ska upprättas minst en gång vart tredje år.

Skyddszoner för växtskyddsmedel och gödselspridning

17. Skyddszoner ska finnas längs vattendrag inom eller i anslutning till spridningsarealerna. Zonernas bredd ska anpassas efter risken för ytavrinning från åkern men bredden ska vara minst sex meter. Mindre skyddszon, minst en meter breda, ska finnas vid diken och dräneringsbrunnar inom eller i anslutning till spridningsarealerna. Skyddszonerna ska ständigt vara bevuxna. De får inte gödslas eller sprutas med växtskyddsmedel. Om skyddszonen i undantagsfall behöver brytas och sås om ska detta ske i samråd med tillsynsmyndigheten.
18. Spridning av stallgödsel och växtskyddsmedel får inte ske närmare enskilda vattentäkter än 50 meter.

Fastbränslepanna

19. Stofthalten i utgående rökgaser från fastbränsleanläggningen får inte överstiga 250 mg/nm³ torr gas vid 13% CO₂, mätt vid besiktning vid normal drift.

Buller

20. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än vad som anges nedan.

- 50 dB(A) vardagar måndag – fredag kl. 06.00 – 18.00
- 40 dB(A) kl. 22.00 – 06.00
- 45 dB(A) övrig tid

Högsta momentana ljudnivå mellan kl. 22.00 – 07.00 får inte överstiga 55 dB(A).

Efterlevnaden ska kontrolleras, på tillsynsmyndighetens begäran, genom antingen immissionsmätning eller närfältsmätning och beräkning. Ekvivalentvärdena ska beräknas för olika driftstillstånd under de tidsperioder som anges ovan.

Mätfrekvens och metod ska framgå av kontrollprogrammet.

Kemikalier och farligt avfall

21. Förvaring av kemiska produkter och farligt avfall ska ske på kemikalieresistenta, täta underlag utan golvbrunnar eller andra avlopp, belägna under tak eller motsvarande nederbördsskydd. Flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska förvaras inom invallning, eller annat skydd som ger likvärdig skyddsnivå. Invallningen ska rymma den inom invallningen förvarade största behållarens volym plus 10 % av övrig lagrad volym som förvaras inom invallningen. Saneringsmedel ska finnas tillgängligt och förvaringsplatser ska vara tydligt skyltade. Ensileringsmedel behöver inte förvaras inom invallning.
22. Påfyllning och tillredning av kemiska bekämpningsmedel ska göras på platta med avrinningsmöjligheter till gödselbehållare eller motsvarande. Påfyllning i fält ska ske med mobil vattentank och påfyllning ska ske på olika delar av åkermarken, dock minst 30 meter från vattendrag. Sprutan ska parkeras på en ur läckagesynpunkt säker plats när den inte används.

Kontroll

23. För verksamheten ska finnas ett kontrollprogram, som möjliggör en bedömning av om villkoren följs. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Kontrollprogrammet ska inges till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter att tillståndet tagits i anspråk. Kontrollprogrammet ska

därefter revideras vid behov av tillståndshavaren på eget initiativ efter samråd med tillsynsmyndigheten.

24. Förstagångsundersökning (besiktning) av anläggningen ska utföras av oberoende sakkunnig besiktningsman senast ett år efter att verksamheten enligt detta tillstånd har satts igång. Förslag på besiktningsman och program för undersökningen ska inlämnas till tillsynsmyndigheten i god tid innan arbetet påbörjas. Undersökningsrapporten ska inges till tillsynsmyndigheten. Därefter ska periodiska undersökningar (besiktningar) ske i den omfattning som bedöms rimlig efter medgivande av tillsynsmyndigheten.

Uppskjutna frågor

Utredning och föreskrift under en prøvotid

Miljöprövningsdelegationen uppskjuter med stöd av 22 kap. 27 § miljöbalken under en prøvotid fastställandet av slutliga villkor i syfte att minska fosforhalten i mark med stort fosforinnehåll och minska risken för fosforläckage från dessa marker.

Under tiden och intill dess annat föreskrivs ska följande utredningsföreskrifter och provisoriska föreskrifter gälla.

Utredningsföreskrifter

U1. Bolaget ska under prøvotiden utreda och redovisa vilka åtgärder som kan vidtas för att sänka fosforhalten i matjorden med fosforklass IVB och V och undvika olämplig uppgödning av annan mark (mark med mindre fosforinnehåll).

Redovisningen ska bl.a. innehålla en plan med konkreta åtgärder i syfte att minska växtnäring förluster från brukad mark till närliggande vattenförekomster främst med avseende på fosfor. Planen ska innehålla en karta där föreslagna åtgärders lokalisering och utbredning tydligt framgår. Planen ska även innehålla en tidsplan för åtgärdernas genomförande. Åtgärder som Bolaget redan åtagit sig eller har fastställts i detta beslut ska inte ingå i planen.

Planen med förslag på åtgärder och slutgiltiga villkor ska inges till Miljöprövningsdelegationen senast den 31 mars 2017.

U2. Bolaget ska genomföra markkartering vid lämplig tidpunkt dels under andra halvåret 2019 och dels under andra halvåret 2023 på egen och arrenderad areal.

BESLUT
Datum
2016-09-27

6 (28)
Diarienummer
551-8062-15

Analys ska göras av åtminstone pH, P-AL, K-AL, Ca-AL, Fe-AL och Al-AL.

I provpunkter som utgör klass V i nu redovisad markkartering ska även alven provtas och analyseras avseende ovanstående parametrar.

Den första markkarteringen ska inges till Miljöprövningsdelegationen senast den 31 januari 2020 och den andra karteringen senast den 31 januari 2024. Vid redovisning av den senare markkarteringen ska även redovisas förslag på slutliga villkor avseende gödsling och eventuellt ytterligare åtgärder i syfte att minska risken för fosforläckage från åkermarken.

Provisoriska föreskrifter

Till dess att Miljöprövningsdelegationen beslutar annat ska följande provisoriska föreskrifter gälla.

P1. På egen och arrenderad mark får högst 14 kg fosfor per hektar och år spridas som ett genomsnitt över växtföljden.

Statusrapport

Enligt nu gällande 22 kap. 1 § första stycket 7 miljöbalken ska en tillståndsansökan för en IED-anläggning innehålla en statusrapport när detta krävs enligt bestämmelserna i industriutsläppsförordningen (2013:250).

Miljöprövningsdelegationen bedömer efter granskning av ansökningshandlingarna och annat som framkommit i ärendet att någon statusrapport inte behövs i förevarande ärende.

Verkställighetsförordnande

Miljöprövningsdelegationen bifaller Bolagets yrkande om verkställighetsförordnande

Tid för i anspråktagande av tillstånd

Om inte tillståndet har tagits i drift i sin helhet inom 3 år från det att tillståndet vann laga kraft förfaller tillståndet i de delar som inte har tagits i drift.

Tillståndshavaren ska skriftligen meddela tillsyns- och tillståndsmyndigheten när tillståndet för den utökade verksamheten tagits i anspråk.

Särskilda upplysningar

Med tillsynsmyndighet avses i detta beslut för närvarande Bygg- och miljönämnden i Torsås kommun.

BESLUT
Datum
2016-09-27

7 (28)
Diarienummer
551-8062-15

Miljöprövningsdelegationen erinrar om att meddelat tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken inte befriar verksamhetsutövaren från skyldighet att rätta sig efter vad som föreskrivs i annan författning.

Redogörelse för ärendet

Tidigare beslut

Miljöprövningsdelegationen har genom beslut, den 12 december 2006 med dnr. 551-7301-06, meddelat Bolaget tillstånd till befintlig och utökad djurhållning med produktion av kläckägg med plats för 350 djurenheter fjäderfä, motsvarande ca 35 000 kycklingmödrar och tuppar. Miljöprövningsdelegationen har genom beslut med dnr. 551-6810-09 fastställt slutligt villkor avseende begränsning av fosforgödsling samt genom beslut med dnr. 551-2339-12 avgjort uppskjuten fråga avseende begränsning av ammoniakutsläpp.

Prövningsgrund

Grunden för prövningsplikt finns i 1 kap 3 § Miljöprövningsförordningen (2013:251). Verksamheten omfattas av kod **1.10 B: Anläggning för djurhållning med mer än 40 000 platser för fjäderfän.**

Verksamheten omfattas även av Industriutsläppsförordningen (SFS 2013:250) och kategoriseras enligt punkt 6.6 a industriutsläppsdirektivet (2010/75/EU), det vill säga intensiv uppfödning av fjäderfä med mer än 40 000 platser.

Samråd

Samråd enligt 6 kap. 4 § miljöbalken har ägt rum den 25 juni 2015 med närvaro av företrädare för Bolaget, Länsstyrelsen och kommunen. Samråd med enskilda som kan antas särskilt berörda har skett genom skriftlig information till närboende inom 500 meter.

Ansökan gäller en verksamhet som enligt 3 § 1 p. förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar alltid ska antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Detta innebar att ett samråd har hållits med en vidare krets i enlighet med 6 kap. 4 § miljöbalken. Samrådet har genomförts dels genom utskick till myndigheter samt genom annonsering i dagspressen.

Ärendets handläggning

Ansökan om tillstånd inkom till Miljöprövningsdelegationen den 16 november 2015 och sändes efter komplettering på remiss till Bygg- och miljönämnden i Torsås kommun och till Länsstyrelsen Kalmar län (i enlighet med 25 § förordning (2011:1237) om miljöprövningsdelegationer). Ansökan har kungjorts i ortspressen den 18 juni 2016. Yttrande har inkommit från Bygg- och miljönämnden, Torsås kommun den 29 augusti. Bolaget har inkommit med bemötande av kommunens synpunkter den 30 augusti 2016.

Bolagets yrkanden och förslag till villkor

Bolaget har i ansökan framfört följande yrkanden och förslag till villkor.

Yrkanden

Bolaget ansöker om tillstånd för utökad djurhållning. Genom nybyggnation av ett stall för kycklingmödrar med 15 000 platser vill företaget utöka antalet djurplatser till 50 000.

Bolaget ansöker om ett igångsättningsmedgivande enligt 22 kap. 26 § miljöbalken.

Bolaget ansöker om verkställighetsförordnande.

Villkorsförslag

- Ströbäddar ska hållas torra och tunna. Markarbete och isolering i stallarna ska optimeras för att förhindra fuktvandring till ströbädden. Golven i stallarna ska vara ordentligt uppvärmda och upptorkade innan strömaterialet läggs ut för att undvika kondens.
- En växtnärbalans avseende kväve, fosfor och kalium ska upprättas för verksamheten minst en gång vart tredje år.
- Gödslingsplan för växtodlingen ska upprättas årligen för att fastställa lämpliga gödselgivor. Planen bör vara uppgjord av växtodlingsrådgivare. Gödslingsplanen ska baseras på aktuell markkarta (ej äldre än tio år) och aktuell analys av gödselns innehåll av växtnäring (N, P, K).
- Stallgödsel som sprids på obevuxen mark ska brukas ned inom fyra timmar från spridningen.
- Gödsling på egen och arrenderad mark i P-AL-klass V ska begränsas till högst 15 kg P/ ha och år med möjlighet till fördelning inom flerårsintervall.

Bolagets beskrivning av verksamheten

Bolaget bedriver idag kläckäggsproduktion i två stall med 15 000 respektive 20 000 platser för kycklingmödrar och tappar på fastigheten Övraby 2:29 i Torsås kommun.

BESLUT
Datum
2016-09-27

9 (28)
Diarienummer
551-8062-15

Kunskap om uppfödning av höns finns sedan länge då uppfödning startade 1990. Verksamheten tillämpar Svensk Fågels kontrollprogram för att säkerställa en god uppfödning. Kronfågel har som önskemål att alla kläckäggsproducerande gårdar ska ha samma storlek på 50 000 platser vardera. Efter förfrågan från Kronfågel om utökning av verksamheten ansöker Bolaget om att få uppföra ett nytt stall för 15 000 platser. Den totala omfattningen av verksamheten blir därmed 50 000 platser för kycklingmödrar och tappar (ca 8 %) motsvarande 500 djurenheter. Bolaget levererar befruktade ägg för kläckning till Kronfågel. Ägg skickas löpande till kläckeriet. Det är Swehatch som äger djuren och varje omgång omfattar en tidsperiod på 45 veckor. Därefter skickas djuren levande till ett slakteri vilket ombesörjs av Swehatch. Bolaget har 380,6 ha egen och arrenderad areal och odlar höstvetete, kärnmajs, höstraps, råg, klöverfrö samt vall. En maskinstation ingår också i Bolagets verksamhet. Alla fastigheter, jord och skog ingår i en enskild firma. Stallen kommer att ägas av den enskilda firman och hyras ut till Bolaget.

Miljökonsekvensbeskrivning (sammanfattning)

Befintlig och planerad verksamhet är belägen i jordbruksbyggd strax utanför Söderåkra samhälle. Närboende finns på 300 m avstånd från stallen och inom 500 meter finns det 69 permanentbostäder och 4 fritidsbostäder.

Utgödsling av stallarna sker efter 45 veckors uppfödning. Kutterspån används som strömedel och gödselbädden har en hög torrsubstanshalt. Den senaste provtagningen av gödseln visar på en torrsubstanshalt på 67,9 %. Enligt beräkningar i VERA (Jordbruksverkets dataprogram) produceras det ca 540 ton gödsel per år vilket stämmer med verkliga mängder (ca 500 ton). Med ytterligare ett stall kommer det att produceras ca 776 ton stallgödsel per år vilket motsvarar ca 1 500 m³. Den befintliga gjutna plattan på 600 m² kommer att byggas ut till 1000 m² och förses med kanter. Det möjliggör förbättrad täckning genom att plasten kommer utanför kanterna och gödseln förblir torr under lagringen. Spolvatten pumpas till en behållare som tidigare använts till flytgödsel.

Ammoniakutsläpp sker från stallarna och vid lagring och spridning av stallgödsel. Utsläpp av ammoniak till luft från stall och lagring är beräknade med schabloner (VERA). De kommer att öka från 13 547 kg till 19 352 kg ammoniak per år. Sedan sker ytterligare förluster vid spridning och de avgörs främst av väderförhållanden. Bolaget har redovisat åtgärder i stallet för att minska ammoniakförluster. Det avgörande är att ströbädden hålls torr och Bolaget säkerställer detta genom tillförsel av värme. Gödseln täcks med ensilageplast på gödselplatta. Vid spridning sker nedbrukning snabbt och Bolaget har tillgång till nyaste spridningsteknik.

BESLUT
Datum
2016-09-27

10 (28)
Diarienummer
551-8062-15

Stallar, spannmålstork och bostäder värms upp med en panna som eldas med halm och flis. Pannan är på 495 kW. Eldning sker dagligen, men uppvärmning av stallar kräver en liten andel av pannans effekt. Det sker en åtgång på 200 ton halm och 50 m³ flis per år och det beräknas åtgå ytterligare 25 ton halm per år efter utökning. Det finns tillstånd för att förbränna alla självdöda djur i pannan.

Bolaget använder den egna arealen som spridningsareal för stallgödseln. Färska markkarteringsdata har redovisats och analysvärdena visar en ökande trend vad gäller fosfortillståndet på den egna arealen. Det är en större andel av arealen som idag är i P-AL-klass V jämfört med tidigare gjord markkartering (2007). Bolaget har ingen förklaring hur denna ökning har skett men menar att det finns ingen medveten intention att höja fosforvärdena. Bolaget har därför redovisat en gödslingsplanering som över växtföljden ger i snitt 14 kg P/ha vilket är 8 kg lägre än den generella lagstiftningen och det kommer att tära på fosforförråden i marken. Det får som konsekvens att mer stallgödsel kommer att exporteras från gården vilket Bolaget anser är enkelt eftersom den är lättsåld och kan användas på KRAV-gårdar. Det finns 366,8 ha egen spridningsareal och 149 ha kontrakterad spridningsareal så totalt finns 515,8 ha för spridning av stallgödsel.

Transporter är redan idag intensiva under vissa begränsade tidsperioder t ex vid skörd och under spridning av gödsel. Förutom skörde- och gödseltransporter sker transporter av unghöns, foder, strömedel, bränsle för uppvärmning (halm och flis) samt ägg. Genom användning av egen spannmål till foder blir det färre fodertransporter. Det är främst transporter av gödsel, foder, djur och bränsle som kommer att öka något efter utökning. Andra transporter blir oförändrade.

Buller orsakas dels av fläktar på stallarna samt transporter. Fläktar är tystgående och sitter i trummor. Transporter sker främst vardagar och under dagtid.

Växtodlingen bedrivs konventionellt med odling av en stor andel höstvetete som till stor del används till foder åt höns och tappar, ca 600 ton. I planeringen ingår att hela höstveteproduktionen på 900 ton kommer att blandas i hönsfodret framöver. Fodret tillsätts fytas vilket ger lägre fosforhalt i stallgödseln. En årlig gödslingsplan upprättas årligen och baseras på aktuell markkarta. Växtodlingsrådgivare anlitas för rådgivning. Spridning av gödsel sker med GPS-utrustning t ex kommer mineralgödsel innehållande kalium att spridas med hjälp av styrfiler. Utlakning från odlingsjorden är beräknad till 33 kg per hektar och blir oförändrad efter utökning eftersom inga stora förändringar sker i växtodlingen. Jordbruksarealen ligger inom Torsåsåns avrinningsområde som i dagsläget uppnår god status med avseende på växtnäringsämnen. Bolaget har skyddszoner på minst

6 meter mot alla vattendrag. Ytterligare åtgärd som vidtas för ökad bördighet och minskad utlakning är minimerad bearbetning samt strukturkalkning på lerjordar. Fasta körspår (CTF) medverkar till att minska markpackningen.

I växtodlingen används växtskyddsmedel och dessa sprids med en luftassisterad spruta. Tekniken möjliggör minskade doser av växtskyddsmedel med 20 %. Påfyllning och tvätt av spruta sker på platta med avrinning till tät behållare. I verksamheten används även desinfektionsmedel men dessa preparat hanteras av inhyrd firma. Ogräsbekämpning runt stallar sker med ogräsättika. Diesel lagras i två cisterner om 3 m³ och 5 m³ och dessa är invallade och har påfyllningsskydd.

Det kommer att bli en marginell ökning av farligt avfall efter utökning av verksamheten. Endast mängden uttjänta lysrör, elavfall samt kadaver beräknas öka.

Inkomna yttranden

Bygg- och miljönämnden i Torsås kommun har i yttrande anfört följande.

Placering av nytt stall

Vid nyetableringar av nya större djurstall är det sedan länge en strävan att ett minsta avstånd av 500 m till bostadsbebyggelse skall uppnås. Denna strävan har mer övergått till en bedömning i det enskilda fallet.

Aktuell verksamheten är belägen i typisk jordbruksbygd, nära Söderåkra tätort och har bedrivit djurhållning/jordbruk under många år på samma plats. Djurhållning med foder och gödselhantering får således anses var ett naturligt inslag på platsen. Inga negativa synpunkter på djurhållning, lukt, stallbyggnader har inkommit till bygg- och miljönämnden. Slutsatsen bör vara att tillstyrka placering av planerat stall enligt huvudalternativet i anslutning till de befintliga två fjäderfästallen.

Gödsling och höga fosforhalter i marken

Vid en översiktlig jämförelse av analysvärdena avseende nu redovisad markkartering (2015) och markkartering (2007) har länsstyrelsen konstaterat att andelen spridningsareal i fosforklassen V tycks ha ökat från 18 % 2007 till 55 % 2015 vilket är anmärkningsvärt. Särskilt anmärkningsvärt är att höga fosforhalter i marken var aktuella redan vid miljöprövningen 2006 så att MPD beslutade om utredning under en prövotid. Ändå har ovanstående ökning skett av andelen spridningsareal i fosforklassen V.

Eftersom höga fosfortal innebär förhöjd risk för fosforläckage är det angeläget att ett tärande på fosforförrådet uppnås i marker med fosforklass IV och V. Vidare kan

konstateras att en större del av spridningsarealen ligger inom nedre delen av Bruatorpsåns avrinningsområdet och en del alldeles intill ån eller dess biflöden samt ganska nära kusten med kända övergödningsproblem. Vissa åtgärder har påbörjats såsom strukturkalkning, plöjningsfri odling m.m. för att växterna bättre ska ta upp näring.

Bolaget framför två tänkbara förklaringar till de höga P-halterna, dels att P-värdena i gödsel från kläckäggsproduktion antagligen avviker mycket jämfört med vanliga värphöns, det finns inga beräkningar på detta, och dels att marken har en hög förmåga att binda in fosfor. Underlag för ovanstående förklaringar synes helt saknas. Detta måste snabbtredas av företaget.

Vidare bör ytterligare åtgärder vidtas för att minska riskerna för fosforförluster, åtgärder som är möjliga att följa upp.

Omgivningshygieniskt inget att erinra mot placering av nytt stall enligt huvudalternativet i anslutning till de befintliga två fjäderfästallen.

Tillstånd tillstyrks under förutsättning att länsstyrelsen beslutar om utredningar under en provotid angående gödning och höga fosforhalter, vilka bör resultera i ett antal verkningfulla åtgärder som kan genomföras.

Vidare förutsätts Länsstyrelsen kräva markkartering med tätare intervaller.

Bolagets synpunkter

Bolaget har i yttrande anfört följande.

Kommunens Bygg- och miljönämnd kräver åtgärder för att minska fosforhalterna i marken.

Som tidigare redovisats, kommer Bolaget framöver att exportera mycket gödsel för att på det sättet tära på fosforförrådet. Dessutom har vi under våren fått ny areal på 67 ha till gården, vilket gör att gödseln kan fördelas bättre även på den egna och arrenderade arealen. Den genomsnittliga fosforgivan enligt tidigare bifogad gödningssplan kommer att vara 14 kg P/ha mot de 22 kg P/ha som annars är den lagstadgade högsta tillåtna mängden. Beräknat fosfortillförsel över hela växtföljden blir 1 475 kg P/år jämfört med bortförsel på 4 629 kg P/år, vilket ger en årlig brist på 3 154 kilo (eller mer enligt länsstyrelsens beräkningar). Därigenom borde fosformängden i marken på sikt minska. Dessutom genomförs på företaget flera åtgärder (strukturkalkning av lerjordar, plöjningsfri odling och spridning av kalium efter styrfiler) som bidrar till minskad risk för fosforförluster. Bedömning

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen anser att miljökonsekvensbeskrivningen, som bifogats ansökan, i allt väsentligt uppfyller kraven enligt 6 kap. miljöbalken med hänsyn till verksamhetens art och omfattning.

Tillåtlighet

Miljöbalkens mål

Av 1 kap 1 § i miljöbalken framgår att bestämmelserna syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl.

Val av plats och planförhållanden

För en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det enligt 2 kap. 6 § miljöbalken väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljö. Vidare framgår att tillstånd inte får ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelser.

Enligt Boverkets allmänna råd 1995:5 ”Bättre plats för arbete” anges 500 meter som riktvärde för skyddsavstånd för *djurhållning i lantbruk*. Anläggningen ligger ca 400 m från detaljplanlagt område väster om Söderåkra och närmaste boende finns på ca 300 meters avstånd från anläggningen. Inom 500 meter finns bostäder som tillhör Bolaget samt 69 bostadshus och 4 fritidshus.

Den nu föreslagna anläggningen ligger på en fastighet som varken omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser. Miljöprövningsdelegationen anser att verksamheten är förenlig med den kommunala översiktsplanen.

I ansökan har två platser för lokalisering av stall redovisats. Huvudalternativet är beläget i anslutning till de befintliga stallarna. Det skapar bra förutsättningar för samordning med befintliga stall och medför god hushållning med resurser.

Den alternativa placeringen är belägen söder om befintliga stallar och närmare övriga ekonomibyggnader såsom flispanna, tork, spolvattenbrunn mm.

Miljöprövningsdelegationen anser i likhet med Bolaget och Bygg- och miljönämnden att huvudalternativet i ansökan är den bästa placeringen med avseende på olägenheter för närboende i form av lukt och buller.

BESLUT
Datum
2016-09-27

14 (28)
Diarienummer
551-8062-15

Under förutsättning att de åtgärder som Bolaget redovisat i ansökan genomförs och att föreskrivna skyddsåtgärder i detta beslut följs bedömer Miljöprövningsdelegationen att verksamheten bör kunna bedrivas utan oacceptabla störningar för närboende.

Hushållningsbestämmelser (riksintressen)

Grundläggande och särskilda bestämmelser i 3 och 4 kap. miljöbalken om hushållning av mark och vatten är tillämpliga vilket innebär att verksamheten eller åtgärden ska gå att förena med en från allmän synpunkt god användning av mark- och vattenresurser. Markanvändningen där stallet är planerat är nu åkermark.

Miljöprövningsdelegationen anser att verksamheten är förenlig med hushållningsbestämmelserna.

Miljö kvalitetsnormer (MKN)

Enligt 5 kap. 3 § miljöbalken ska myndigheter och kommuner ansvara för att miljö kvalitetsnormer följs.

År 2009 fastställde vattenmyndigheterna miljö kvalitetsnormer för vatten i enlighet med EU:s vattendirektiv (införlivade i svensk rätt genom förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön). Nya preliminära klassningar och förslag på normer har tagits fram 2015 i vattenförvaltningen och beslut skulle ha tagits i december 2015. Beslut om de nya åtgärdsprogrammen och MKN har skjutits upp och ligger hos regeringen för beslut. MKN för 2009–2015 gäller därför fortsatt tills beslut har tagits av regeringen.

Vattendrag

Bolaget har åkermark som avvattnas till Torsåsån: Glasholmsån-Applerumsån, vattenförekomst (SE625655-151546), som mynnar ut i Kalmarsund. Huvudavrinningsområde är Bruatorpsån - SE79000. Torsåsån klassades 2009 och bedömdes då ha god ekologisk status med avseende på näringsämnen. I arbetsmaterialet i VISS för 2015 anges att status för näringsämnen bedöms vara god. Statusen ska inte försämrans i vattenförekomsten.

Delar av Bolagets spridningsareal finns inom avrinningsområdet för vattenförekomsten Glasholmsån (SE626442-151230) som har måttlig ekologisk status med avseende på näringsämnen. Glasholmsån mynnar i Bruatorpsån (SE625702-151825), som har god ekologisk status. Bruatorpsån mynnar i Kalmarsund.

Kustvatten.

Östersjön är ett innanhav som är särskilt känsligt för övergödning, bland annat på grund

BESLUT
Datum
2016-09-27

15 (28)
Diarienummer
551-8062-15

av långa omsättningstider för vatten och låg vattentemperatur. Övergödning beror på att näringsämnen såsom kväve och fosfor tillförs vattnen. Modellberäkningar visar att en stor del av de näringsämnen som tillförs Östersjön kommer från åkermark (Naturvårdsverkets rapport 5815). Torsåsån mynnar i kustvattenförekomsten M v s Kalmarsunds kustvatten (SE562050-160820) som utgörs av kustvattnet mellan Örarevet i norr och ett par mil söder om gränsen till Blekinge.

Vattenförekomsten uppnår inte god ekologisk status på grund av övergödningens problem. På grund av hög utsjöpåverkan och långa omsättningstider kommer inte god näringsstatus att kunna uppnås till 2021, i enlighet med fastställd miljö kvalitetsnorm. För att nå god status till 2027, i enlighet med arbetsmaterial 2016, behöver åtgärdsprogram genomföras och växtnäringstillförseln minska.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar mot ovanstående bakgrund att befintlig och planerad verksamhet är belägen inom ett område som är känsligt för näringsläckage där det är särskilt angeläget att begränsa läckaget av fosfor (särskilt Glasholmsån och kustvattnet).

Bolaget har enligt ansökningshandlingarna vidtagit en rad åtgärder för att minska läckaget av växtnärsämnen från verksamheten, såsom minimerad jordbearbetning, skyddszoner mot vattendrag, anpassad kvävegiva genom satellitbilder och GPS-teknik mm.

Bolagets markkartering 2015 indikerar dock att en kraftig uppgödning av fosfor skett sedan karteringen 2007. Utifrån redovisade värden av Al-AL och Fe-AL bedöms i synnerhet jord i fosforklass V även ha en hög fosformättnadsgrad, vilket innebär sämre fosforbindande förmåga och därmed större risk för förluster. **Grova beräkningar** som Länsstyrelsen gjort indikerar att Bolagets bidrag till utsläppen av fosfor i Kalmarsund via Bruatorpsån är ca 6 % (200 kg) av de årliga utsläppen via ån.

Mot den bakgrunden föreskriver Miljöprövningsdelegationen prøvotidsvillkor om begränsad fosforgödning och uppskjuter frågan om vilka villkor som slutligt ska föreskrivas för att minska fosforhalten i mark med högt fosforinnehåll och begränsa risken för läckage till vatten (se under uppskjutna frågor).

Under förutsättning att Bolaget följer föreskrivet prøvotidsvillkor, innebärande spridning av högst 14 kg fosfor per hektar och år som ett genomsnitt över växtföljden samt i övrigt vidtar kraftfulla åtgärder för att minska fosforläckaget från spridningsarealerna bedömer delegationen att verksamheten inte kommer att försvåra uppnåendet av god status i ovan nämnda vattenförekomster.

Ammoniakutsläpp till luft

Den ansökta verksamheten innebär bl.a. ammoniakutsläpp från djurstallen på cirka 19 352 kg per år. Det är en ökning med 5 800 kg jämfört med befintlig produktion. Beräkningar gör gällande att cirka 50 % av det kväve som släpps ut från djurstallar faller ned inom en radie på 5 mil från utsläppskällan. Anläggningen ligger 3,9 km från kusten och en del av ammoniak kommer sannolikt att deponeras i Östersjön. Ammoniak som deponeras på marken tas till största delen upp av växtligheten, men kan påverka ekosystem i känsliga biotoper. Kväve som deponeras i kustvattnet bidrar till övergödningen.

Enligt SLU:s rapport 2009:12, Byggnadstekniska åtgärder för lägre ammoniakemission från djurstallar, svarar djurhållning med fjäderfä för 4 % av ammoniakutsläppen i Sverige. Av denna del bedöms ca 10 % komma från stallventilationen.

Fjäderfäproduktionen i Sverige är koncentrerad till vissa delar, främst beroende på närhet till slakterier. Kalmarsundsregionen har en stor andel av slaktkycklingproduktionen och branschen befinner sig nu i en expansiv fas med stor utökning. Utsläppen av ammoniak från fjäderfä utgör troligen betydligt större andel än 4 % av alla ammoniakutsläpp i vår sydöstra region. Viktiga åtgärder för att begränsa ammoniakbildningen i djurstallet är att ströbädden hålls tunn och torr. Goda förutsättningar för detta finns om stallet är försett med isolerat golv och golvvärme och att vattenförsörjningen till djuren kan ske med minimalt spill från vattennipplar. Enligt vissa undersökningar kan ammoniakavgången minska med drygt 50 % vid användande av golvvärme jämfört med motsvarande stall utan golvvärme. I kläckäggsproduktionen är det problematiskt att använda golvvärme eftersom man vill undvika att hönsen lägger sina ägg på golvet. Däremot har Bolaget åtagit sig att torka gödsel inne i stallarna genom tillförsel av värme. Golven kommer också vara ordentligt uppvärmda och upptorkade efter utgödsling och tvätt av stallarna innan nytt strömaterial läggs på.

Vid lagring kommer gödseln att hållas torr genom täckning med ensilageplast på lagringsplattan. Den befintliga plattan ska byggas ut och förses med kanter som säkerställer att ovidkommande vatten leds bort från gödseln. Enligt redovisade uppgifter tas hänsyn till rådande väderförhållanden vid spridning av hönsgödseln och nedbrukningen kommer att ske snabbt.

Miljöprövningsdelegationen bedömer sammantaget att utsläppen av ammoniak från verksamheten kan godtas.

Fosforförluster från åkermarken

I växtodlingen genomförs årliga gödslingsplaner och Bolaget anlitar växtodlingsrådgivare för rådgivning samt genomför regelbundna markkarteringar. Den senaste markkarteringen genomfördes under hösten 2015 på all brukad areal. En jämförelse med tidigare gjord markkartering (2007) visar att trenden vad gäller fosforvärdena i marken är uppåtgående. Andelen brukad areal i fosforklass V har ökat från knappt 20% till drygt 50% under mindre än ett decennium vilket är anmärkningsvärt. Utifrån redovisade värden av Al-AL och Fe-AL bedöms i synnerhet jord i fosforklass V även ha en hög fosformättnadsgrad, vilket innebär sämre fosforbindande förmåga och därmed större risk för förluster.

Bolaget har, förutom att skaffa ytterligare 67 ha egen areal åker under våren 2016, åtagit sig att leverera ca 30 % av gödseln till andra lantbrukare vilket anses oproblematisk eftersom gödseln är efterfrågad och lätt att transportera. Bolaget avser att minska mängden stallgödsel i den egna växtodlingen och eftersträvar ett tärande på förråden av fosfor. Bolaget har redovisat ett förslag på gödslingsplan där den genomsnittliga tillförseln är 14 kg fosfor per hektar. Skördenivåerna är relativt höga med bortförsel på mellan 19 och 27 kg per ha beroende på gröda vilket på sikt bör innebära ett tärande på fosforförråden.

För att minska förluster av fosfor har Bolaget strukturerat leriga jordar och åtgärden kommer att utvärderas. Jordartskartor visar att Bolaget har lättare jordar och därför är det osäkert hur stor omfattning stukturkalkningen kan få. Markpackning är ett stort problem i dagens jordbruk med tunga maskiner. Markpackning ger dålig infiltration och kan öka erosion av markpartiklar. Åtgärder för att motverka detta är minimerad jordbearbetning och fasta körspår. Båda åtgärderna gynnar markstrukturen och är åtgärder som Bolaget tillämpar.

Det är svårt att bedöma vilka åtgärder som krävs och hur lång tid det tar för att sänka fosforhalten i jorden till lämpliga nivåer. Miljöprövningsdelegationen väljer därför att skjuta upp frågan för avgörande efter en provotid så att lämpliga och tillräckliga åtgärder slutligt kan fastställas.

Kväveutlakning från åkermark

Jordartskartor visar att Bolaget har i huvudsak lätta jordar vilket innebär ökade risker för kväveutlakning. Beräkningar visar att utlakningen av kväve kommer att vara oförändrad på 33 kg kväve per hektar eftersom växtodlingen inte ändras, vilket är mindre än grundutlakningen för Torsås kommun som är på 36 kg N/ha (normal spannmålsodling). De åtgärder som Bolaget har redovisat med avseende på minskad kväveutlakning är

minimerad jordbearbetning och anpassade kvävegivor genom satellitbilder och GPS-teknik till spannmålen. Även skyddszoner och sektionsavstängning på gödselspridare är åtgärder som vidtas för att minimera direkt spridning i diken och vattendrag. Minskade stallgödselgivor och god optimering av mineralgödsel av kväve minskar risken för kväveutlakning.

Natur och Natura 2000

Det närmaste Natura 2000-området är det 163 hektar stora området Örarevet (SE0330032). Området ingår i det nätverk som syftar till att värna om naturtyper och livsmiljöer för de arter som EU-länderna har kommit överens om. Syftet är att värna den biologiska mångfalden och länderna har även ansvar för att arterna och naturtyperna har en gynnsam bevarandestatus dvs. att de har en långsiktigt hållbar omfattning.

Natura 2000-området Örarevet omfattar förutom själva Örarevet även skärgården mellan revet och fastlandet, samt Bredaskär och Fårsundskläppen på fastlandet. Sedan 1973 är hela området skyddat som naturreservat. Örarevet består av en två kilometer lång rullstensås med klapperstrand på östra sidan och strandängar på västra. Mellan revet och fastlandet finns en skärgård med skär och holmar som byggts upp av lösa moränavlagringar. Övriga delar av revet samt öarna består mestadels av torra, hedartade gräsmarker bevuxna med enbuskar. På fastlandssidan finns huvudsakligen betade havsstrandängar. I Natura 2000-området ingår även värdefulla grunda vattenmiljöer som t.ex. laguner och estuarier. Vattenmiljöerna påverkas av tillrinningen från två mindre vattendrag samt från Bruatorpsån som mynnar strax söder om viken. Specifika problem för områdets naturtyper och arter är förutom minskad hävd av betesdjur även övergödning i vattenmiljöerna som leder till igenväxning och dålig reproduktionen hos gädda och abborre.

Bolaget vidtar idag en rad åtgärder för att minska näringsförluster till luft och vatten t ex 6 meter breda skyddszoner längs vattendrag och senaste teknik för optimal spridning och anpassning av kvävegivor.

Mot bakgrund av att djurstallarna ligger på ett avstånd om cirka fyra kilometer ifrån Natura 2000-området så bedöms nedfall av ammoniak som härrör från stallarna inte skada livsmiljön eller arter som avses skyddas inom Natura 2000-området mer än obetydligt

Bolagets åkermarker avvattnas främst till Bruatorpsån som mynnar ett par hundra meter söder om Natura 2000-området. Mot bakgrund av att det i Kalmarsund råder huvudsakligen en sydlig ström torde det innebära att näringsämnenas belastning från Bruatorpsån transporteras söder ut från Natura 2000-området.

BESLUT
Datum
2016-09-27

19 (28)
Diarienummer
551-8062-15

Miljöprövningsdelegationen skjuter upp frågan om fosforgödsling och åtgärder för att begränsa näringsämnesläckaget från Bolagets åkermark under en provotid. Det föreskrivs en sträng reglering under provotiden om minskad fosforgödsling. Det finns möjlighet att vid behov ytterligare skärpa kraven på gödslingen under eller efter provotiden.

Mot bakgrund av det ovan nämnda bedömer Miljöprövningsdelegationen att det inte framstår som troligt att någon betydande påverkan uppkommer på Natura 2000-området Örarevet. Någon tillståndsprövning enligt 7 kap. 28a § behövs därför inte.

Kultur

Planerad verksamhet berör inga av Miljöprövningsdelegationen kända fasta fornlämningar. Miljöprövningsdelegationen erinrar dock om bestämmelserna i 2 kap. 10 § kulturminneslagen. Om en fornlämning påträffas under grävning eller annat arbete, ska arbetet avbrytas. Den som leder arbetet ska omedelbart anmäla till Länsstyrelsen att en fornlämning påträffats.

Miljö kvalitetsmål

Verksamheten berör flera regionala och nationella miljö kvalitetsmål på olika sätt. De nationella miljömål som främst berörs är ”Bara naturlig försurning”, ”Ingen övergödning” och ”Hav i balans”. Förutsatt att verksamheten inriktas mot att så långt som möjligt begränsa ammoniak- fosfor- och kväveförluster från stallgödseln anser dock miljöprövningsdelegationen att verksamheten och anläggningen inte motverkar en utveckling mot miljömålen i sådan omfattning att ett tillstånd ska nekas.

Sammanfattande tillåtighetsbedömning

Sammantaget bedömer miljöprövningsdelegationen att den föreslagna platsen enligt huvudalternativet i ansökan kan accepteras och verksamheten bedöms tillåtlig under förutsättning att de åtgärder som Bolaget redovisat i ansökan genomförs och föreskrivna skyddsåtgärder i detta beslut följs.

Motivering av villkor

Vid tillståndsprövning ska de förpliktelser som följer av miljöbalkens allmänna hänsynsregler i 2 kap. följas och utifrån dessa regler kan tillståndsmyndigheten fastställa villkor för verksamheten vid provning.

Allmänna villkoret

1. Allmänna villkoret innebär att Bolaget är skyldig att följa vad som uppgivits i ansökan och vad man i övrigt åtagit sig i ärendet om inget annat sägs i detta beslut. Formuleringen är i enlighet med nuvarande praxis och innebär att ansökans innehåll och övriga åtaganden från Bolagets sida får samma juridiska status som övriga villkor i detta beslut.

Djurstall

2. Bolaget har åtagit sig att använda fytasfoder som förbättrar djurens fosforupptag vilket leder till att fosforinnehållet i fodret kan minskas. Mindre fosfor i fodret innebär mindre fosfor i gödseln vilket minskar behovet av spridningsareal.

3. Bolaget avser inte att installera golvvärme, men djurstallarna kommer att vara uppvärmda och golven upptorkade efter utgödsling och tvätt av stallarna innan nytt strömaterial läggs på. Eftersom utgödsling endast sker ca en gång per år bedöms ovan nämnda åtgärder som tillräckliga för att begränsa ammoniakavgången från djurstallen.

4. Villkoret avser att begränsa ammoniakutsläppen från verksamheten. Ett minskat ventilationsflöde innebär generellt sett en minskad ammoniakemission vilket således bör eftersträvas. Det måste dock alltid observeras att djurskyddsbestämmelser angående bl.a. ammoniakhalter i stall kan komma att påverka hur ventilationen regleras.

Lagring av gödsel och spolvatten

5. Om vatten kommer i kontakt med gödseln ökar ammoniakavgången. Lagringen av stora gödselmängder bör därför utformas så att gödseln hålls så torr som möjligt. Förutom nederbördsskydd bör skydd anordnas så att ytvatten inte kan nå lagringsytorna. Utöver dessa minimikrav bör det vidare eftersträvas att lagringsytorna skyddas mot inträngande fukt.

6. Villkoret syftar till att minimera de risker som verksamheten innebär avseende förorening av yt- och grundvatten.

7. Villkoret ställs för att möjliggöra myndighetskontroll av gödselmottagningen i såväl lagrings- som i spridningshänseende. Det är viktigt att den kontrakterade gödseln sprids på lämpliga arealer som inte redan är kraftigt uppgödslade eller olämpliga i annat avseende.

8. Villkoret ställs för att växtodlare som tar emot gödsel ska kunna beräkna gödslingsbehovet på ett mer exakt sätt. Gödsel/växtnäring är en värdefull resurs som bör användas med omsorg för att tillgodose odlade gröders exakta näringsbehov. För att kunna upprätta en gödslingsplan behövs kunskap om gödselns växtnäringsinnehåll. Utveckling av nya fodertyper kan ändra växtnäringsinnehållet i gödseln. Torrsubstanshalten informerar om hur väl man lyckats hålla ströbädden torr under produktionstiden.

9. Spolvatten innehåller en liten mängd gödsel och har därför ett näringsinnehåll som ger anledning att reglera hur det ska omhändertas. Spridningen ska ske på åkermark för att utnyttja växtnäringen och minimera risken för förorening av yt- och grundvatten. Lagringskapaciteten bör motsvara sex månader (MMÖD M 7743-15, Spannarp).

10. I Jordbruksverkets allmänna råd (SJVFS 2004:62) om lagring och spridning av gödsel mm, anges att stallgödsel med mycket högt växtnäringsinnehåll som t ex kycklinggödsel inte bör lagras tillfälligt i stuka mer än under kort tid i samband med sådd.

Gödselspridning

11. Gödslingsplan ska upprättas årligen för att med hjälp av ovanstående beräkningar av växtnäringsflöde och gödselinnehåll kunna fastställa optimala gödselgivor. Det är viktigt att hänsyn tas till stallgödselns långsiktiga frigörelse av kväve, förfrukt, ev. mulljord samt tillförsel av stallgödsel till årets gröda.

12-13. Ammoniak är en gas som avgår från djurstallar och vid stallgödselhantering och den bidrar till försurning och övergödning. Till de åtgärder som redan i dag kan rekommenderas vid spridning hör omedelbar nedbrukning av stallgödsel. Faktorer som väder, vind, spridningsteknik samt snabb nedbrukning av gödseln påverkar i hög grad avgång av ammoniak och därmed även den upplevda luktförnimmelsen från gödselhanteringen. Generella bestämmelser om krav på nedmyllning inom viss tid vid spridning på obevuxen mark föreligger ännu inte för Kalmar län.

Miljöprövningsdelegationen anser dock att regeln om fyra timmars nedbrukning ska gälla här på samma sätt som för lantbruk lokaliserade i Skåne, Blekinge eller Halland, enligt 23 b § föreskriften 2004:62.

Villkoren syftar främst till att begränsa ammoniakavgång vid spridning men även den påverkan från verksamheten som lukt från gödselhanteringen kan medföra för boende intill brukningscentrum och spridningsarealer.

Verksamheten bedrivs inom nitratkänsligt område och omfattas därmed av särskilda krav för kväve (Jordbruksverkets föreskrift 2004:62).

14. Det är väl bekräftat genom utlakningsförsök att höstgödsling till höstsäd med gödsel som innehåller höga halter av lättlösligt kväve, ger stora förluster av framförallt kväve, men även fosfor. Beträffande höstsäd är kväveupptaget under hösten litet och motsvarar ofta inte ens det kväve som frigörs då marken bearbetas inför höstsådd (Jordbruksverkets rapport 2008:31). Inga gödselmedel får spridas 1 november till 28 februari (Jordbruksverkets föreskrift 2004:62).

15. Villkoret syftar till att begränsa den påverkan från verksamheten som lukt från gödselhanteringen kan medföra för boende intill brukningscentrum och spridningsarealer.

Växtnäringsbalans

16. Växtnäringsbalanser är ett viktigt hjälpmedel för att följa växtnäringsflödet till och från gården. Det är viktigt att kontinuerligt arbeta för att minska växtnäringsöverskottet i balansen.

Skydds-zoner för växtskyddsmedel och gödselspridning

17. Att anlägga och underhålla ständigt be vuxna skydds-zoner längs öppna diken och andra vattendrag är en åtgärd som ur många aspekter har en positiv inverkan på vattendraget och dess omgivning. De i sammanhanget viktigaste aspekterna är minskad risk för fosforförluster i form av ytavrinning och erosion samt att växtskydds-medel ska hamna i vattendraget. Skyddszonerna ska mätas från strandkanternas överbrink.

Med vattendrag avses i villkoret vattendrag som ständigt eller under en stor del av året är vattenförande såsom bäckar, åar och kanaler samt småvatten eller våtmarker som ständigt eller under en stor del av året håller ytvatten eller en fuktig markyta såsom kärr, gölar, våtar, översilningsmarker, kallkällor, mägergravar och dammar.

Med öppna diken avses i villkoret diken för dränering som är vattenförande under någon del av året och som inte är täckta.

18. För att begränsa risken för att vattenkvaliteten i enskilda vattentäkter inte försämras ska ett skyddsavstånd iakttas vid spridning av stallgödsel och växtskyddsmedel.

Fastbränslepanna

19. Miljöprövningsdelegationen anser att utsläppen av stoft från fastbränslepannan bör begränsas och regleras då verksamheten är belägen nära detaljplanelagt område. Kontrollmätning bör ske enligt villkor 24.

Buller

20. Kraven är i enlighet med de riktvärden som anges i Naturvårdsverkets rapport 6338, Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller, april 2015.

Kemikalier och farligt avfall

21. Kraven ställs för att förhindra att kemikalier och farligt avfall inte ska kunna förorena mark och vatten, vilket skulle kunna få stora konsekvenser för bland annat grundvattnet.

22. Vad gäller uppställning av spruta gäller att sprutan lämpligen bör parkeras på platta, biobädd eller inomhus. Därutöver gäller vad som sägs i annan lagstiftning.

Kontroll

23. Bestämmelsen i 22 kap. 25 § miljöbalken förutsätter att kontrollen kan genomföras med en kombination av metoder såsom mätningar, besiktningar, indirekta mätningar och driftkontroll. Av kontrollprogrammet ska bl.a. mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod framgå. Vidare bör det av kontrollprogrammet framgå om periodiska undersökningar ska genomföras och i så fall med vilken frekvens de ska genomföras och vad de ska omfatta. Kontrollprogrammet bör upprättas i samråd med tillsynsmyndigheten och ska fortlöpande revideras vid behov. För de kontrollfrågor som inte regleras i kontrollprogrammet gäller egenkontrollförordningen (1998:901).

24. Då prövningen innebär förändringar, i form av ett helt nytt stall, anser Miljöprövningsdelegationen att en förstagångsbesiktning behövs.

Utredningsföreskrifter

U1. Mekanismerna för fosforförluster från åkermark är komplexa. Förlusterna kan variera mycket mellan olika gårdar beroende på de naturliga förutsättningarna, produktionsinriktning, grödval mm. Det är därför angeläget att varje företag genomför lämpliga åtgärder som passar på den enskilda gården.

Bolagets markkartering 2015 indikerar att en kraftig uppgödning av fosfor skett sedan karteringen 2007. Utifrån redovisade värden av Al-AL och Fe-AL bedöms i synnerhet

BESLUT
Datum
2016-09-27

24 (28)
Diarienummer
551-8062-15

jord i fosforklass V även ha en hög fosformättnadsgrad, vilket innebär sämre fosforbindande förmåga och därmed större risk för förluster.

Exempel på åtgärder är ytterligare strukturkalkning, fångdammar för fosfor, kalkfilterdiken, våtmarker, reaktiva filter för rening av dräneringsvatten, anpassade skyddszoner (behöver inte vara längs med vattendrag utan kan anläggas där ytavrinning förekommer, t ex i svackor och runt dräneringsbrunnar) mm.

Beslutsunderlaget för att kunna fastställa villkor med avseende på att minska fosforförlusterna till närliggande vattenförekomster är bristfälligt.

Miljöprövningsdelegationen skjuter därför upp frågan om slutliga villkor med avseende på fosfor.

Det åligger sökanden att analysera förlustvägarna för fosfor och välja ut de åtgärder som är lämpliga för gården. Eftersom åtgärderna är mycket plats specifika ska de dessutom redovisas på en karta över bruksarealen liksom en tidsplan för genomförande av åtgärderna.

U2. Enligt redovisade markkarteringar för 2007 och 2015 har andelen mark i fosforklass V ökat från 18 % till 55 % mellan markkarteringarna vilket är anmärkningsvärt. Höga fosforhalter innebär ökad risk för läckage till vattendrag och Kalmarsund.

Miljöprövningsdelegationen anser i likhet med Bygg- och miljönämnden i Torsås kommun att frågan om slutlig reglering för att sänka fosforhalten i jorden bör skjutas upp under en provotid. Under provotiden bör fosfortillförsen begränsas till högst 14 kg per ha och år enligt Bolagets förslag.

Den långa provotiden motiveras av att det kan ta lång tid att sänka fosforhalten i kraftigt uppgödslade jordar. För att få ett säkrare beslutsunderlag bör markkartering ske efter ungefär halva provotiden samt innan provotidens utgång. Detta ger även miljöprövningsdelegationen en möjlighet att vid behov skärpa kraven under provotiden.

Enligt Stiftelsen lantbruksforskningens rapport Fosforförluster från jordbruksmark december 2015, kan de analyser som villkoras användas för att uppskatta mängden lös fosfor i marklösningen. Enligt ovan nämnda rapport kan alvens egenskaper ha stor betydelse för läckaget av fosfor. Därför bör även alven provtas i de punkter där matjorden har fosforklass V. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det är ytterligare ett verktyg för att bedöma risken för fosforläckage.

BESLUT
Datum
2016-09-27

25 (28)
Diarienummer
551-8062-15

Markkarteringen ska genomföras i enlighet med Markkarteringsrådets riktlinjer. Riktlinjerna finns för närvarande i bilaga 4 i Jordbruksverkets Rekommendationer för gödsling och kalkning 2016.

P 1. Kraven är i enlighet Bolagets förslag.

För att i första hand minska lättlösligt fosforinnehåll i jordar med stort fosforinnehåll bör Jordbruksverkets årligen utgivna ”Rekommendationer för gödsling och kalkning” följas. Rekommendationerna syftar till att uppnå ett tärande av fosfor i klass IVA, IV B och V.

Igångsättning och Verkställighet

Miljöprövningsdelegationen finner inte skäl att bifalla yrkandet om igångsättningsmedgivande enligt 22 kap. 26 § miljöbalken.

Miljöbalkens möjlighet att meddela verkställighetsförordnande (22 kap. 28 § miljöbalken) ska tillämpas restriktivt och endast om motstående intressen är små eller saknas. Det har inte framkommit några motstående intressen vad gäller lokaliseringen av det nya djurstallet. Miljöprövningsdelegationens anser därför att yrkandet kan bifallas.

Sammanfattande bedömning

Miljöprövningsdelegationen har prövat verksamheten utifrån miljöbalkens mål och allmänna hänsynsregler samt med hänsyn till rådande miljökvalitetsnormer, de miljökvalitetsmål riksdagen fastställt, Natura 2000-bestämmelserna och Industriutsläppsförordningen. Mot bakgrund av de åtaganden Bolaget gjort och de villkor som föreskrivs för verksamheten bedömer miljöprövningsdelegationen att tillstånd kan lämnas för verksamheten.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Kalmar län. I beslutet deltog ordförande Johan Bergelin och miljöskakkunnig Lars Engström. Föredragande har varit miljöskyddshandläggare Ann-Charlotte Olsson

Detta beslut har undertecknats digitalt. Handlingen är fastställd i Länsstyrelsens elektroniska dokument- och ärendehanteringssystem.

Johan Bergelin

Lars Engström

BESLUT
Datum
2016-09-27

26 (28)
Diarienummer
551-8062-15

Bilagor

1. Kungörelsedelgivning och hur man överklagar
2. Kungörelse

Kopia

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se

Havs- och Vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

Aktförvararen, Jan Andersson, Samhällsbyggnadsförvaltningen, kommun@torsas.se

Tillsynsmyndigheten, Bygg- och miljönämnden, kommun@torsas.se

Jordbruksverket, jordbruksverket@jordbruksverket.se

ingela@ovgard.se

beate.leggedor@hushallningssallskapet.se

pernilla.sjogren@hushallningssallskapet.se

Miljöreda

UPPLYSNING OM KUNGÖRELSEDELGIVNING

Länsstyrelsen förordnar, med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932) att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelse d v s annonsering ska inom tio dagar från beslutsdatum införas i Barometern, Östran, Kalmar Läns tidning och Post & Inrikes Tidningar.

Beslutet hålls tillgängligt hos Miljöprövningsdelegationen, Länsstyrelsen, Regeringsgatan 1 i Kalmar, samt hos aktförvararen, Samhällsbyggnadsförvaltningen, Box 503, 385 25 Torsås.

Delgivning ska anses ha skett när två veckor har förflutit från datum för detta beslut, under förutsättning att kungörelsen inom tio dagar införts i ovannämnda tidningar.

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN I VÄXJÖ

Om Ni är missnöjd med Miljöprövningsdelegationens beslut kan Ni överklaga detta hos Mark- och miljödomstolen i Växjö. Det gör Ni genom en skrivelse till Mark- och miljödomstolen men Ni skickar skrivelsen till Miljöprövningsdelegationen, Länsstyrelsen i Kalmar län.

Tala om vilket beslut Ni överklagar och ange ärendets diarienummer. Redogör för dels varför Ni menar att Miljöprövningsdelegationens beslut är felaktigt, och dels för vilken ändring i beslutet Ni vill ha.

Miljöprövningsdelegationen måste ha fått Er skrivelse senast den 1 november 2016, annars kan Ert överklagande inte prövas.

Ni undertecknar skrivelsen och uppger namn, postadress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Ert överklagande, så bör Ni skicka med detta.

Ni kan anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Observera att Er skrivelse skall lämnas/skickas till Miljöprövningsdelegationen, Länsstyrelsen, Regeringsgatan 1, 391 86 Kalmar.

För ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till Miljöprövningsdelegationen.

Länsstyrelsen
Kalmar län

Miljöprövningsdelegationen

KUNGÖRELSE

BILAGA 2

2016-09-27

Diarienummer
551-8062-15

Miljöfarlig verksamhet, beslut

Övraby Lantbruk AB har fått tillstånd enligt 9 kap miljöbalken till befintlig och utökad anläggning för djurhållning på fastigheten Övraby 2:29 i Torsås kommun. Tillståndet medger en maximal djurhållning på 50 000 plaster för höns och tuppar i kläckäggsproduktion, motsvarande 500 djurenheter.

Beslutet hålls tillgängligt hos Miljöprövningsdelegationen, Länsstyrelsens miljöenhet, Regeringsgatan 1 i Kalmar och hos aktförvararen vid Bygg- och miljönämnden, Box 503, 385 25 TORSÅS.

Beslutet kan överklagas hos Mark- och Miljödomstolen i Växjö genom skrivelse som lämnas eller skickas till Miljöprövningsdelegationen, Länsstyrelsen, Regeringsgatan 1, 391 86 KALMAR eller skickas till kalmar@lansstyrelsen.se. Delegationen måste ha fått skrivelsen senast den 1 november 2016.